

CrnaGora
Ministarstvo finansija

Adresa: ul. Stanka Dragojevića 2,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 242 835
fax: +382 20 224 450
www.mif.gov.me

Br:02-03- 9464 /

Podgorica, 09. jun 2020. godine

MINISTARSTVO EKONOMIJE
-n/r ministarke, g-đe Dragice Sekulić-

Poštovana gospođo Sekulić,

Na osnovu Vašeg akta broj: 0050401-302/20-897/3 od 28. maja 2020. godine kojim se traži mišljenje na *Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o energetici*, Ministarstvo finansija daje sljedeće:

MIŠLJENJE

Dostavljenim Predlogom pojednostavljuje se i skraćuje postupak priključenja objekata korisnika na elektro energetske sisteme, precizira se zakonski okvir za berzanski oblik trgovanja električnom energijom i ostalo. Izmjenama i dopunama ovog zakona, obezbijediće se uslovi za efikasnije funkcionisanje tržišta električne energije, kao i obezbjeđivanje potpune nezavisnosti operatora prenosnog sistema električne energije.

Pored navedenog, operatori sistema na zahtjev investitora zaključuju ugovor o međusobnim pravima i obavezama o izgradnji priključka i priključenju, a nakon ispunjenja ugovorenih obaveza, korisnik zaključuje ugovor o snabdjevanju sa izabranim snabdjevačem, a operatori sistema zaključuju ugovor o korišćenju prenosnog ili distributivnog sistema sa snabdjevačem kojeg izabere korisnik. Nadalje, uređuje se i pitanje naknade za priključenje koja se po važećem zakonu sastoji iz dijela za izvođenje priključka na sistem i dijela za stvaranje tehničkih uslova u sistemu. Po novom konceptu plaća se jedna naknada za priključnu snagu, čija visina zavisi od priključne snage, a koja se utvrđuje metodologijom Agencije.

Imajući u vidu navedeno, na tekst Predloga zakona i pripremljeni Izvještaj o analizi uticaja propisa sa aspekta uticaja na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

Na osnovu podataka dostavljenih u Izvještaj o analizi uticaja propisa u dijelu procjene fiskalnog uticaja, za implementaciju Predloga zakona nije potrebno obezbjeđenje dodatnih finansijskih sredstava iz Budžeta Crne Gore.

Shodno navedenom, Ministarstvo finansija nema primjedbi na Predlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o energetici.

S poštovanjem,

MINISTAR
Darko Radunović

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ

MINISTARSTVO EKONOMIJE

NAZIV PROPISA

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o energetici

1. Definisanje problema

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
- Koji su uzroci problema?
- Koje su posljedice problema?
- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

- Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o energetici treba da riješi sljedeće probleme:
 - Složeni i dugotrajni postupak priključenja objekta korisnika na prenosni i distributivni sistem, koji je prepoznat u Izvještaju Svjetske banke o poslovanju (Doing Business);
 - Postojanje ograničenja u uslovima pod kojima se investitoru, budućem korisniku sistema, odobrava da o svom trošku izgradi infrastrukturu potrebnu za priključenje njegovog objekta na elektroenergetski sistem;
 - Nepostojanje dovoljno preciznog zakonskog okvira za berzanski oblik trgovanja električnom energijom na organizovanom tržištu električne energije u Crnoj Gori;
 - Nedovoljna usklađenost postupka izdavanja, prenošenja, iskorišćenja, povlačenja i razmjene garancija porijekla sa pravilima evropskog udruženja organizacija koje izdaju garancije porijekla;
 - Postojanje obaveze krajnjih kupaca električne energije ili gasa da plaćaju veliki broj naknada, koje se iskazuju na njihovim računima;
 - Nedovoljno preciziran zakonski okvir za obavljanje energetske djelatnosti u oblasti gasa;
 - Nedovoljno preciziran zakonski okvir za obavljanje energetske djelatnosti u oblasti toplotne energije;
 - Nedovoljno podsticajni uslovi za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora ili visokoefikasne kogeneracije za sopstvene potrebe;
 - Nedovoljno preciziran zakonski okvir za smanjenje emisija gasova sa efektom staklene bašte i zaštitu od negativnih uticaja klimatskih promjena u oblasti energetike.

- Problemi proizilaze iz činjenice da važećim Zakonom o energetici („Službeni list CG“, br. 5/16 i 51/17) nijesu u potpunosti i na odgovarajući način data rješenja za navedena pitanja.
- Posljedice problema su: usporavanje i otežavanje priključenja objekata na prenosni i distributivni sistem; postojanje mogućnosti da se u određenim slučajevima ne odobri investitoru da o svom trošku izgradi infrastrukturu potrebnu za priključenje njegovog objekta na elektroenergetski sistem; nemogućnost funkcionisanja organizovanog berzanskog tržišta električne energije; nemogućnost razmjene garancija porijekla u okviru evropskog udruženja organizacija koje izdaju garancije porijekla; plaćanje velikog broja naknada od strane krajnjih kupaca električne energije ili gasa; nepotpuno uređeno funkcionisanje budućeg tržišta gasa; nepotpuno uređeno funkcionisanje tržišta toplotne energije; nedovoljna proizvodnja električne energije iz obnovljivih izvora i visokoefikasne kogeneracije za sopstvene potrebe u odnosu na raspoloživi potencijal; nedovoljno smanjenje emisija gasova sa efektom staklene bašte i nedovoljni stepen zaštite od negativnih uticaja klimatskih promjena u odnosu na evropske zahtjeve iz ove oblasti.
- Oštećeni su: korisnici sistema, odnosno fizička i pravna lica koja isporučuju u sistem ili iz njega preuzimaju električnu energiju, zbog složenog i dugotrajnog postupka priključenja objekta korisnika na prenosni i distributivni sistem i ograničenja za priključenje objekata budućih korisnika

sistema; berza električne energije i učesnici na berzi zbog otežanog funkcionisanja organizovanog berzanskog tržišta električne energije; proizvođači električne energije iz obnovljivih izvora i visokoefikasne kogeneracije za koju se izdaje garancija porijekla, kao i drugi korisnici garancija porijekla, zbog nemogućnosti trgovine garancijama porijekla; krajnji kupci električne energije ili gasa, zbog obaveze plaćanja velikog broja naknada Takođe, mogu biti oštećeni i energetske subjekti koji će obavljati djelatnosti iz oblasti gasa, zbog nepotpuno uređenog funkcionisanja tržišta gasa. Oštećeni su i organi jedinica lokalne samouprave jer obim njihovih ovlašćenja i obaveza nije u potpunosti utvrđen u odnosu na djelatnosti iz oblasti toplotne energije, kao i energetske subjekti koji obavljaju djelatnosti iz oblasti toplotne energije. Nadalje, oštećeni su i krajnji kupci koji proizvode električnu energiju iz obnovljivih izvora ili visokoefikasne kogeneracije za sopstvene potrebe, zbog utvrđene maksimalne instalisane snage proizvodnih postrojenja za koju imaju pravo na razmjenu električne energije. Pored navedenog, oštećeni su svi građani jer su svi izloženi negativnim uticajima klimatskih promjena.

- Kako navedeni problemi ne bi u narednom periodu bili izraženi u još većoj mjeri, neophodno je donijeti predloženi propis.

2. Ciljevi

- **Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?**
- **Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.**

- Predloženim propisom postižu se sljedeći ciljevi:
 - pojednostavljenje i skraćivanje postupka priključenja objekta korisnika na elektroenergetski sistem, kao i eliminisanje ograničenja za priključenje objekta korisnika, u slučajevima kada investitor o svom trošku gradi infrastrukturu potrebnu za priključenje;
 - precizira se zakonski okvir za berzanski oblik trgovanja električnom energijom na organizovanom tržištu električne energije u Crnoj Gori;
 - usklađuje se postupak izdavanja, prenošenja, iskorišćenja, povlačenja i razmjene garancija porijekla sa pravilima evropskog udruženja organizacija koje izdaju garancije porijekla;
 - oslobađaju se krajnji kupci električne energije ili gasa obaveze plaćanja naknade za rad operatora tržišta;
 - precizira se zakonski okvir za obavljanje energetske djelatnosti u oblasti gasa;
 - precizira se zakonski okvir za obavljanje energetske djelatnosti u toplotne energije;
 - propisuju se uslovi koji će doprinijeti većem obimu proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora ili visokoefikasne kogeneracije za sopstvene potrebe;
 - stvaraju se uslovi u oblasti energetike za smanjenje emisija gasova sa efektom staklene bašte i viši stepen zaštite od negativnih uticaja klimatskih promjena.
- Navedeni ciljevi su u potpunosti usklađeni sa strateškim dokumentima: Energetska politika Crne Gore do 2030. godine i Strategija razvoja energetike Crne Gore do 2030. godine.

3. Opcije

- **Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).**
- **Objasniti preferiranu opciju?**

- Problemi se mogu riješiti i ispuniti postavljeni ciljevi isključivo donošenjem predloženog propisa, iz već navedenih razloga.

4. Analiza uticaja

- **Na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektno.**
- **Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima)**

- Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti,
- Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija;
- Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

- Rješenja u propisu će pozitivno uticati na:
 - korisnike elektroenergetskog sistema, na način da će se postići pojednostavljenje i skraćenje postupka priključenja objekta korisnika na elektroenergetski sistem, kao i eliminisanje ograničenja za priključenje objekta korisnika, u slučajevima kada investitor o svom trošku gradi infrastrukturu potrebnu za priključenje;
 - berzu električne energije i učesnike na berzi, na način da će se omogućiti nesmetano funkcionisanje organizovanog berzanskog tržišta električne energije;
 - proizvođače električne energije iz obnovljivih izvora i visokoeffikasne kogeneracije za koju se izdaje garancija porijekla, kao i druge korisnike garancija porijekla, jer će omogućiti trgovinu garancijama porijekla;
 - krajnje kupce električne energije ili gasa, na način što će biti oslobođeni obaveze plaćanja naknade za rad operatora tržišta;
 - energetske subjekte koji će obavljati djelatnosti iz oblasti gasa, na način da će se precizirati uslovi za obavljanje njihovih djelatnosti;
 - organe jedinica lokalne samouprave jer će se potpunije utvrditi obim njihovih ovlašćenja i obaveza u odnosu na djelatnosti iz oblasti toplotne energije, kao i na energetske subjekte koji obavljaju djelatnosti iz oblasti toplotne energije jer će biti upotpunjen zakonski okvir za obavljanje njihovih djelatnosti;
 - krajnjeg kupca koji proizvodi električnu energiju iz obnovljivih izvora ili visokoeffikasne kogeneracije za sopstvene potrebe jer se, između ostalog, propisuje da takav kupac ima pravo na razmjenu električne energije koju predaje u sistem i preuzima iz distributivnog sistema pod uslovom da instalisana snaga njegovog proizvodnog postrojenja ne prelazi vrijednost njegove priključne snage, a što je za tog krajnjeg kupca povoljnije u odnosu na ograničenje utvrđeno važećim Zakonom o energetici;
 - na sve građane jer će doprinijeti smanjenju emisija gasova sa efektom staklene bašte i boljoj zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena.
- Ne očekuju se negativni uticaji primjene ovog propisa.
- Primjena propisa će izazvati sledeće troškove:
 - naknada korisnicima registra garancija porijekla. Ovaj trošak je neophodan u cilju ekonomske valorizacije garancija porijekla
 - naknada koju je operator sistema dužan da plati za svako ažuriranje plana razvoja, odnosno ažuriranje investicionog plana, je naknada koja pokriva naknadni rad regulatora, ukoliko bude potrebe za ažuriranjem
 - naknada za pružanja nestandardnih usluga operatora distributivnog sistema, je uvedena da bi korisnici sistema mogli dobiti nove usluge, po zahtjevu korisnika, od strane operatora distributivnog sistema. Kako je operator distributivnog sistema regulisana djelatnost, saglasnost na cijene pružanja ovih usluga neophodno je odobrenje od regulatora. Naknadu snosi korisnik tj podnosilac zahtjeva nestandardne usluge
 - naknada za otkup infrastrukture za priključenje na distributivni sistem električne energije, je postojeća naknada koji operator sistema plaća korisniku sistema koji je izgradio infrastrukturu
 - naknade za rad operatora tržišta nije nova naknada. Ovu naknadu su do sada plaćali krajnji kupci. Novim zakonskim rješenjem ove troškove plaćaju učesnici na tržištu.
 - naknada za analizu mogućnosti priključenja na sistem nije nova naknada. Ovu naknadu je do sada plaćao operator sistema, a što su u krajnjem plaćali krajnji korisnici sistema. Novim rješenjem naknadu plaća podnosilac zahtjeva za priključenje. Imajući u vidu da je

predhodnim zakonskim rješenjem elaborat o priključenju plaćao podnosilac zahtjeva, ova naknada neće predstavljati značajan dodatni trošak podnosiocu zahtjeva za priključenju

- Predloženim propisom podržava se stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija pojednostavljenjem i skraćenjem postupka priključenja objekata korisnika na elektroenergetski sistem, eliminisanjem ograničenja za priključenje objekata korisnika u slučajevima kada investitor o svom trošku gradi infrastrukturu za priključenje, kao i stvaranjem uslova za nesmetano funkcionisanje berzanskog tržišta električne energije i promovisanjem izgradnje energetskih objekata za proizvodnju „čiste“ energije.
- Ovaj propis neće izazvati administrativna opterećenja, niti će stvoriti biznis barijere.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?;
- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti;
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti;
- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijedena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?;
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze?;
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?;
- Obrazložiti metodologiju koja je korišćena prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda;
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti;
- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?;
- Da li su dobijene primjedbe implementirane u tekst propisa? Obrazložiti.

- Za implementaciju propisa nije potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertiza i ako da, kako;
- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije);
- Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni, Obrazložiti

- Prilikom izrade predloženog propisa izvršene su konsultacije sa predstavnicima sljedećih zainteresovanih strana: Ministarstvo održivog razvoja i turizma, Regulatorna agencija za energetiku, Crnogorski elektroprivredni sistem AD, Crnogorski elektrodistributivni sistem DOO, Crnogorski operator tržišta električne energije DOO, Elektroprivreda Crne Gore AD i Berza električne energije DOO.

7. Monitoring i evaluacija

- Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?
- Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?
- Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?
- Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?

- Smatramo da ne postoje potencijalne prepreke za implementaciju predloženog propisa.
- Nije potrebno preduzimati neke posebne mjere da bi se ispunili ciljevi.
- Indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva su: pozicija Crne Gore u Izvještaju Svjetske banke o poslovanju (Doing Business), broj korisnika registra garancija porijekla, broj izgrađenih objekata za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora ili visokoefikasne kogeneracije za sopstvene potrebe.
- Ministarstvo ekonomije će biti zaduženo za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene ovog propisa.

Podgorica, 8.06.2020. godine

MINISTARKA

Dragica Sekulić
Dragica Sekulić